

Číslo ISBN

Číslo ISBN je jedinečný mezinárodní identifikátor pro monografické publikace.

1. Vydavatel (v našem případě ČZU) plní tyto funkce

- spravuje blok čísel ISBN, který mu byl předán Národní agenturou ISBN v ČR,
- zodpovídá za přidělení identifikátoru titulu vydávaným publikacím, a to v souladu s pravidly provozu systému ISBN, sporné případy konzultuje s Národní agenturou ISBN v ČR,
- zodpovídá za správnost přidělovaných čísel ISBN uváděných v publikacích a zajišťuje jejich případnou opravu,
- informuje Národní agenturu ISBN v ČR o přidělených číslech ISBN i metadatech s nimi spojených prostřednictvím ohlašovacích listků,
- vede si evidenci přidělených čísel ISBN a s nimi spojených metadat včetně případné evidence chybných, duplicitních i neoprávněně přidělených čísel ISBN s odkazem na správné číslo ISBN,
- zajišťuje zveřejňování přidělených čísel ISBN a titulů ve vydavatelských katalozích, bibliografiích, propagačních materiálech, soupisech aj., které vydávají.

2. Struktura ISBN

Každé číslo ISBN sestává z třinácti číslic, jimž předchází zkratka "ISBN". ISBN jsou začáteční písmena pro anglický výraz "International Standard Book Numer" (Mezinárodní standardní číslo knihy). Jednotlivé části čísla ISBN mají přesně vymezený význam.

978-	80-	213-	2068-	5
Prefix označující ISBN	znak pro ČR	kód vydavatele	identifikátor titulu	kontrolní číslo

3. Druhy dokumentů, kterým se, v případě splnění podmínek kvalitativního vymezení (viz bod 6.1.2 normy), přiděluje číslo ISBN

Čísla ISBN se přidělují monografickým publikacím a určitým druhům příbuzných produktů. Kromě toho lze číslo ISBN použít i pro části monografických publikací (např. kapitoly knihy) nebo čísla či články pokračujících zdrojů (seriálových publikací - časopisů), které jsou dostupné samostatně. Z celkového přehledu vyjímáme:

atlasy

- publikace v podobě knihy nebo volných listů vložených do obalu, prezentující stanovené téma uceleným souborem materiálů netextového charakteru (map, obrazů, tabulek, schémat aj.), s menším nebo větším množstvím textového materiálu, popř. s pomocným aparátem (titulní listu, rejstříky apod.) Např. atlas map, atlas dějin v obrazech, lékařské atlasy (anatomie, fyziologie), psychologický výkladový atlas, atlas hub aj.,

brožury

- publikace o rozsahu nejméně pěti a nejvíce 48 stran, nepočítaje obálku,

CD-ROM, DVD-ROM

- kompaktní disky, používané pro ukládání a distribuci dat ve formě počítačových souborů. Patří k elektronickým zdrojům. Dostávají čísla ISBN, pokud obsahem převažuje text nebo mapy a plány, které splňují podmínky kvalitativního vymezení (Viz bod 6.1.2.),

ceníky

- seznamy zboží, výrobků a pracovních úkonů, s uvedenými cenami za jednotlivé položky,

elektronické zdroje, e-mail, elektronická korespondence

- informační zdroje, které jsou uchovávány v elektronické podobě a jsou dostupné v prostředí počítačových sítí nebo prostřednictvím jiných technologií distribuce digitálních dat, případně pokud jsou data uložena na fyzických nosičích (viz odst. **CD-ROM, DVD-ROM**),

interní dokumenty

- dokumenty vzniklé v rámci činnosti určité organizace, korporace nebo instituce a sloužící pouze pro její vnitřní potřebu (např. zápisy z porad, usnesení, memoranda, korespondence, výzkumné deníky, hospodářské doklady apod.). Nedostávají čísla ISBN s výjimkou těch, které svým obsahem přesahují rámec organizace, i když jsou označeny jako publikace pro vnitřní potřebu (Viz bod 6.1.2.)

knihy, monografie

- rukopisné, tištěné nebo jakýmkoliv způsobem rozmnožené dokumenty, které jsou graficky a knihařsky zpracované do tvaru svazku a tvořící myšlenkový a výtvarný celek,

mapy

- zmenšené, zevšeobecněné zobrazení povrchu Země, ostatních nebeských těles nebo nebeské sféry sestavené na základě matematických postupů na rovině a vyjadřující v konvenční formě, pomocí smluvených znaků a v souladu s určením mapy rozmístění a vlastnosti objektů vázaných na příslušné povrchy,

materiály z konferencí

- sborníky obsahující soubor oficiálních referátů přednesených na konferenci a někdy též zprávu o diskusi,

oficiální publikace

- seriálové či neperiodické dokumenty vydané zákonodárny, vládními a jinými administrativními orgány (od centrálních po krajské) a jejich institucemi s rozhodovací pravomocí; státní nebo národní bibliografie, národní příručky, sbírky zákonů a nařízení, rozhodnutí soudů a ostatní obdobné publikace, vydávané z příkazů a nákladem orgánů státní moci. Z hlediska bibliografického zpracování jakékoliv publikace vydávané nebo financované vládní agenturou, včetně mezinárodních vládních organizací,

plány

- mapy malé části zemského povrchu, který je pro ně považován za rovinu; jsou vyhotoveny ve velkém měřítku v místním souřadnicovém a výškovém systému,
- zjednodušené mapy měst, obcí apod.

pracovní listy

- školní učební pomůcky, které zpravidla doplňují učebnici nebo jsou její součástí,

samostatné články

- samostatně publikované články, stati ze sborníků či kapitoly z knih s vlastními bibliografickými údaji. Jsou považovány za monografie,

sborníky

- publikace obsahující dva či více samostatných textů, zpravidla alespoň rámcově tematicky příbuzných, se společným názvem. Mohou být koncipovány jako publikace jednorázové nebo seriálové (viz též seriálové publikace),

skripta

- prozatímní učební texty rozmnožené většinou jednoduchou technikou, určené pro vysokou školu, kde mají zpravidla dočasně nahradit chybějící vysokoškolské učebnice. Způsob rozmnožení nemá vliv na přidělení čísla ISBN,

smíšené dokumenty

- dokumenty sestávající ze dvou či více druhů dokumentů nebo obsahující odlišné formy téhož dokumentu, z nichž ani jeden nelze definovat jako dominantní. Většinou jsou využívány jako celek, kde jednotlivé součásti se vzájemně doplňují. Často se jedná o výukové pomůcky, např. stavebnice, hry, laboratorní soupravy. Pro kombinované dokumenty v digitální podobě se používá termín multimédium,

učebnice

- dokumenty sledující didaktické cíle a podávající výklad poznatků z určité teoretické nebo praktické oblasti. Většinou jsou určeny vymezeným skupinám uživatelů. V praxi se uplatňují čtyři základní modely učebnic, a to tradiční, programové, problémové a kombinované učebnice.

4. Druhy dokumentů, kterým se nepřiděluje číslo ISBN (výňatek):

audiovizuální dokumenty

- dokumenty, jejichž obsahem je zvukově obrazový záznam. Ke zvukově obrazovým záznamům náleží kinematografické filmy (hrané filmy, animované snímky, dokumentární filmy aj.) a videozáznamy,

bulletiny seriálové

- publikace vydávané korporací (organizací, institucí, spolkem aj.) jako oficiální publikace obvykle s informační, normativní a metodickou funkcí,

cestovní zprávy

- zprávy o průběhu a výsledku pracovní či studijní cesty,

diapozitivy

- pozitivní obrazy na průhledné nebo průsvitné podložce (např. sklo, film), obvykle vložené do rámečku, určené k promítání speciálním zařízením, např. diaprojektorem, nebo k přímému prohlížení proti světlu, patří mezi vizuální dokumenty,

diplomové, disertační, doktorské a habilitační práce (pokud nejsou vydány knižně a nesplňují podmínky kvalitativního vymezení)

- dokumenty vyžadované ke státní závěrečné zkoušce na vysoké škole, popř. k závěrečné zkoušce na střední odborné škole; obsahují popis a výsledky samostatné odborné práce na předem zadané téma. Její předložení a obhájení je součástí řízení pro přiznání akademického titulu (Bc., Mgr., Ing., MUDr. a MVDr.),

firemní literatura

- dokumenty reklamního, propagačního, obchodního nebo instruktivního charakteru, které vydávají firmy a obchodní podniky a organizace. Patří sem např. prospekty, firemní příručky, časopisy, katalogy výrobků a veletrhů, jubilejní firemní publikace apod. Nedostávají čísla ISBN; případnými výjimkami mohou být výroční zprávy firem, obsáhlejší firemní katalogy, popř. další publikace různorodého charakteru,

fotografie

- dvourozměrné obrazové dokumenty, které obsahují trvalý obrazový záznam zpravidla trojrozměrného objektu vytvořený působením světla na fotografickou citlivou vrstvu s použitím fotografického přístroje, patří mezi vizuální dokumenty,

katalogy výstav

- seznamy předmětů (knih, obrazů apod.), vyložených na určité výstavě s výjimkou těch, které mají formu knihy nebo brožury,

letáky

- tiskoviny menšího formátu, o rozsahu maximálně 4 stran, s různým obsahem krátkodobého významu, určené k hromadnému rozšiřování,

mikrofilmy, mikrofiše

- mikrografické nosiče dat v podobě svitku nebo proužku, na kterém snímky stran dokumentu následují za sebou v jedné nebo ve dvou řadách. Ve státní správě se používají mikrofilmy šířky 16 mm, v knihovnách 35 mm,

normativní dokumenty

- dokumenty vydané příslušným orgánem a obsahující závazná pravidla chování, činností a postupů s výjimkou z nich sestavených sborníků,

patentové dokumenty

- souhrn všech dokumentů týkajících se oblasti ochrany intelektuálního vlastnictví, především popisy vynálezů, užitných vzorů a průmyslových vzorů, ostatní doprovodná literatura, např. věstníky patentových úřadů, roční seznamy udělovaných ochranných dokumentů na vynálezy, třídníky apod. s výjimkou z nich sestavených sborníků,

periodika

- dokumenty vydávané postupně v samostatných částech, spojených společným názvem, označením posloupnosti (např. průběžným číslováním), jednotnou úpravou a obsahovým zaměřením v pravidelných intervalech se záměrem stálého pokračování, např. noviny, časopisy, periodické sborníky,

plakáty

- velké, zpravidla jednolistové výtvarně zpracované grafické dokumenty s tiskem po jedné straně (někdy s volným místem pro doplnění informace) informačního, reklamního nebo ideologicky apelativního charakteru určené k prezentaci na veřejném místě,

preprinty

- předběžné dokumenty zpřístupňující určité dílo nebo zkrácenou verzi před jeho připravovaným vydáním či zveřejněním (např. referát na konferenci),

programové vybavení osobních počítačů

- soubor instrukcí zajišťujících chod počítače s výjimkou těch, které jsou vydány jako kniha s titulním listem, textem, vydavatelskými údaji a tiráží,

prospekty

- propagační nebo náborové tiskoviny, které podrobněji popisují, popř. zobrazují nabízený výrobek nebo službu,

separáty

- výtisky článků nebo statí publikovaných dříve v časopisu, resp. ve sborníku, přetištěné speciálně pro potřeby autora. Separáty mají zachováno číslování vydání (zdrojového dokumentu) z něhož byly převzaty; mohou, ale nemusí, být opatřeny titulní stránkou,

technické výkresy

- výkresy nakreslené podle zásad technického kreslení bez ohledu na obor jeho původu nebo použití,

videokazety

- uzavřené obaly s filmem či zvukově obrazovým magnetickým páskem s dvěma cívkami, určené k zakládání a vyjímání z vhodného projektoru nebo přehrávače, aniž by bylo nutno film nebo pásek předem zavádět nebo přetáčet,

výzkumné zprávy

- zprávy uvádějící údaje o řešení výzkumného úkolu, jeho postupu a dosažených výsledcích s výjimkou knižně publikovaných,

zvukové dokumenty

- sluchem vnímatelné záznamy uměleckého výkonu či jiných zvuků zaznamenávané na zvukovém nosiči (např. fonografický váleček, gramofonová deska, magnetofonový pásek, počítačový soubor apod.). Zvuk může být na zvukovém nosiči zaznamenán analogově nebo digitálně. Zvukové dokumenty, jejichž obsahem jsou zvukové záznamy.

5. Zásady přidělování čísel ISBN

Samostatné číslo ISBN musí být přiděleno každému novému vydání knihy, tj. při změně názvu, počtu stran, příloh nebo při novém vydání (2. vyd. atd.). Při změně ceny ani obálky se nemění číslo ISBN. Při změně vydavatele se mění číslo ISBN. Přílohy a doplňky ke knize (např. plány měst, plánky, diagramy, gramofonové desky, mikrofiše, zvukové kazety a videokazety, CD-ROM apod.), dostanou stejné číslo ISBN jako kniha. Jednou přidělené číslo ISBN nesmí být v žádném případě znovu použito.

Dotisky: tj. vydání knihy mechanickou reprodukcí z její původní sazby, vydaný stejným vydavatelem, nedostává nové číslo ISBN. Pokud byl ale dotisk proveden pro jiného vydavatele a údaje o něm jsou v knize uvedeny, považuje se dotisk za nový titul a kniha dostává nové číslo ISBN. Musí být vždy uvedeno o dotisk kolikátého vydání se jedná.

Různé formy vydání: Samostatné číslo ISBN musí být přiděleno každé odlišné formě, v níž je daný titul vydáván. Např.: vázané a brožované, kapesní, luxusní, kolibří, s mapami, gramofonovými deskami, magnetofonovými kazetami, mikrofišemi, disketami, CD-ROM, apod., příp. bez nich.

Vícesvazkové soubory: Číslo ISBN se musí přidělit vícesvazkovému souboru jako celku a také každému samostatnému svazku zvlášť. V každém následujícím svazku uvádíme i čísla ISBN předchozích svazků. Za vícesvazkový soubor se považuje již i dvousvazková publikace. Jako první se uvádí číslo ISBN konkrétního svazku, bez závorkového výkladu, pod ním číslo ISBN celého souboru a čísla ISBN následujících vydaných svazků, vždy se závorkovými výklady, např.:

ISBN 978-80-04-26083-5

ISBN 978-80-04-55053-0 (soubor)

ISBN 978-80-04-25749-1 (1. sv.).

Koedice: Publikace vydané jako společné vydání s jiným vydavatelem, pokud jsou tito vydavatelé uváděni na titulním listu nebo na místě, které jej nahrazuje, dostanou tolik čísel ISBN, kolik vydavatelů se na jejich vydání podílí. Pouze jedno z těchto čísel ISBN se ale uvádí v převodu do čárového kódu. Vydavatelé se musí podílet na obsahové, nikoliv pouze formální stránce publikace (např. tiskárnu nebo instituci, která se pouze finančně podílela na vydání publikace, nelze považovat za koeditora), např.:

ISBN 978-80-901365-1-6 (JEVA. Rudná u Prahy)

ISBN 978-80-85776-12-6 (Papyrus. Vimperk)

Jiná média, která jsou součástí knihy

Je-li kniha vydávána společně s gramofonovými deskami, magnetofonovými kazetami, mikrofišemi, CD-ROM aj. materiály, jsou tyto materiály považovány za přílohu knihy a knize je přiděleno pouze jedno číslo ISBN. Vychází-li kniha např. buď s disketou, anebo bez ní, považuje se každé takové vydání za novou formu vydání a dostane své číslo ISBN. (Viz též bod 7.1.7. normy).

6. Umístění čísla ISBN v knize

Číslo ISBN musí být v publikaci uvedeno.

Číslo ISBN se uvádí **na rubu titulního listu dole**, 2-3 cm od spodního okraje stránky, popř. na rubu obálky na téže místě, pokud tato titulní list zastupuje (u publikací, které nemají titulní list a číslo ISBN nelze uvést ani na rubu obálky, uvádí se v tiráži). Uvádí se jako poslední a samostatný údaj na stránce, resp. v **tiráži**. Číslo ISBN lze rovněž opakovat na zadní straně obálky, desky nebo přebalu.

Číslo ISBN se též uvede na jakémkoliv doprovodném materiálu vydaném společně s publikací.

Číslo ISBN se tiskne dostatečně velkým typem písma, aby bylo snadno čitelné (tj. 9-bodovým nebo větším) a podle možnosti odlišným od toho, kterým byla kniha vytištěna. Číslo ISBN lze též uvádět v čárovém kódu EAN (viz též kap. 9), jehož součástí je toto číslo. ISBN v čárovém kódu se uvádí pouze na zadní straně obálky, desky nebo přebalu, 2 cm od hřbetu a spodního okraje.

Ostatní údaje o čísle ISBN, např. o čísle ISBN souboru a jednotlivých svazků, o čísle ISBN předchozích vydání, původního vydání nebo jazykových verzí, se uvádějí na rubu titulního listu.

Na publikacích zhotovených jiným způsobem než tiskem (CD-ROM), musí být číslo ISBN uvedeno v každém případě tak, aby bylo dobře patrné, např. na etiketě.

Pozn.: Národní knihovny České republiky/Příručka pro uživatele ISBN